

CD FOLKEMUSIKK

Gjertrud Sigøynerorkester
Ernö Kallai Kiss Jr.
Nordisk Sigøyner
Lærdal Musikkproduksjon/
Musikkoperatørene

NORSK OG FYRIG

Ildfullt – ja, vemodig – det også. Og vakert. Gjertrud Sigøynerorkesters nyeste plate, *Nordisk Sigøyner* ligger i spilleren. Siden 1989 har denne gjengen drevet kulturell brubygging (noen vil kalle det å vake i fremmed dam). De nekter simpelthen å la de østeruropeiske sigøynermusikerne ha denne smektende og fyrige verdenen for seg selv. Denne gangen har de dessuten fått med seg en av verdens fremste musikere på dette feltet som solist. Det går som regel forrykende for seg. Enten det spilles på feler eller cimbalom, er det fjortendedeler som gjelder.

Dette er nok noe av hemmeligheten bak populariteten til denne musikken. For selv om den rommer sorg og melankoli så det holder, blir det aldri tungt og dystert. Vi danser (eller springer) av oss sorgen!

På denne plata viser musikerne at de mestrer sjangeren til fulle. Det er nydelig reint og presist, uten å miste intensitet i følelsene, som jo skal flomme. Enten det er rumensk, ungarsk eller russisk tradisjonsmusikk, det er framført på en måte som gjør at vi er glade for at disse musikerne har gjort det til en oppgave å bygge disse bruene.

MARIANNE LYSTRUP

CD FOLKEMUSIKK

Majorstuen
Live in concert
Majorstuen Fiddlers
Company

FRISKE FELEDRAG

Majorstuen har ti års jubileum og feirer med å utgi konsertplate. En hel liten turné har de fått plass til i rillene. Det er gode øyeblikk de har plukket, og applausen skaper hyggelig stemning mellom låtene. Plata rommer en fin blanding av svingende slåtter og vemodige instrumentalsanger, et gyldent knippe godbiter fra karrieren så langt.

Majorstuen er ei av de gruppene som har gjort en viktig innsats for å bidra til den norske folkemusikkens utbredelse i nye kretser de siste åra. De holder seg til felene sine, og avholder seg fra elektroniske dupeditter. Likevel er det ikke noe å si på friskhet og fraspark, og kontakten med publikum er også på plass, det merker man på denne plata med konsertopptak.

Da felespillerne startet sitt samarbeid for ti år siden, tok de navn etter stedet der de møttes, nemlig Musikkhøgskolen, som ligger på Majorstuen. Musikken har nok røtter i norsk folkemusikk, men de fleste låtene er nykomponerte, og enkelte har duft av noe langveisfarende også, som «Yiiihaaa», som har klart irsk preg, og «So ro», med farge av noe slavisk, og også litt samtidsmusikk. Dette er helt i pakt med gruppas prosjekt. De vil være frie innenfor de rammene som instrumentene setter. Den friheten har vært viktig for deres rolle som bidragsyttere til formidling av musikk som ikke er bundet av strenge sjangerkrav.

Norsk (folke)musikkliv er rikere med denne gruppa gående løs.

MARIANNE LYSTRUP

Rundt 1690 satt noen hellige menn, munkes antakelig, i Betlehem og lagde denne modellen av Den hellige gravskirke. Den er en meter i diameter. En «liten» pilegrimssuvenir.

■ Anmeldt av
Olav Egil Aune, London

olav.egil.aune@vl.no 22 310 432

De var ikke uvanlige. Ikke laget for fattige pilegrimer til fots, naturligvis. Men ved håndens og hjertets kjærlighet til salg der det måtte finnes penger, blant adelige, konger og andre som helst daglig ville minnes den oppstandne. Modellen ble seilt til England av en som handlet med tyrkiske varer på 1600-tallet. Nå vises den, oppslått og i sin beskjedne skjønnhet, i et av de minste rommene i British Museum i London.

Fransiskanere. Minikopien av kirken som mange mener står der Jesus ble korsfestet, gravlagt og gjenoppsto, er som et smykke av oliventre, innfelt med ibenholt, elfenben og perlemor. Det er vakker i sin diskrete skjønnhet, kirkekopien er mørk, de edle steinene gjør den skimrende. Det var fransiskanermunker som hadde oppsynet med suvenirproduksjonen, enten sørget de for at andre gjorde det håndverksmessig og med god tid, eller de lagde dem selv.

I minste detalj. Den edle kopien i British Museum er som lukket klokke rundt mysteriene. Men den kan åpnes, brettes ut og avslører, rom for rom, pilegrimsmålene folk kom for å være i nærheten av. Etter en massiv brann i 1808, forsvant sporene – østdelen av kirken var ruin og kuppelen lå i knas og hadde knust Den hellige gravskapellet, søyler og bilder var malt til pulver. Sånn er modellen verdifull, vi ser hvordan det så ut på slutten av 1600-tallet, før brannen. Vi opplever det ned til minste detalj.

Barfot og salmer. Glødende av seier over vantroen, barfott og med salmesang inntok korsfarerne kirken i 1099. De syntes den var for liten, for uanselig til formålet. For uverdige deres smak, rett og slett. Kirken ble utvidet og forskjønnnet i alle retninger. Modellen viser heller ikke kirken keiser Konstantin bygde i 325, den som først «omfavnet» graven, stedet hvor korset sto og grotten hvor St. Helena – etter fortellingen – fant

MINIATYR

BRITISH MUSEUM, LONDON
Gravkirken

En suvenir av Den hellige gravskirke, laget på 1600-tallet. Kopien ble laget som pilegrimssuvenir for de standsmessige. Utstillingen varer til 6. mai 2012

Modellen innvier oss i helligdommen, slik den sto etter jordskjelvet og før brannen.

korset. Sarasenerne og perserne ødela mye da den helt opprinnelige kirken – dekorert med marmorvegger og hvelv i gull – falt sammen i 1009. Korsfarerne bygde den opp igjen, så kom jordskjelvet i 1555. Da den så var gjenoppbygd, sto den til den brant i 1808. Modellen innvier oss i helligdommen, slik den sto etter jordskjelvet og før brannen.

Relikvie. Modellen er én av rundt 30 som er bevarte – noen av Den hellige gravskirke, noen av fødselskirken i Betlehem. Bar den andakt i seg for de reisende, var den bare en utstillingsgjenstand, kanskje var den som en relikvie? Det er mange

«Modellen kan åpnes, brettes ut og avslører, rom for rom, pilegrimsmålene folk kom for å være i nærheten av»

spørsmål her, som vi må stille ut i det tomme rom. Også kirkene er blitt museer. I ettertid er det ofte på grunn av utsmykningen vi går dit – ikke for å kontemplere over Guds ånd, men for å beundre menneskers hånd. Går det an å si at fra å være templer for udødeligheten, er berømte kirker blitt minnesmerker over udødelighetens forgjengelighet? Gravkirke-replikken i British Museum minner oss om – siden det nå én gang er en suvenir (minne) – at det hellige var det viktige. Og at skjønnheten viser oss det hellige. For skjønnheten treffer de fleste av oss.

